

23. 20. ÇALIŞMA DÖNEMİNDE BASINLA İLİŞKİLER

Bu Çalışma Döneminde Odamızın mesleki alana ve demokratik talep ve yaklaşımlarını, bilimsel ve kamusal gerçekleri gerek toplumsal gerekse mesleki kamuoyuna etkin bir şekilde ulaştırabilmek, toplumu bilgilendirebilmek amaçlarına yönelik olarak yazılı ve görsel medya ile sağlıklı ilişkiler geliştirilmesine özel bir önem verilmiştir.

20.Çalışma Döneminde gerçekleştirilen basın açıklamaları ve toplantılarında basına ve kamuoyuna sunulan görüşler ile Odamızın basına yansımalarından bazı örnekler aşağıda sunulmuştur;

23.1. BASIN AÇIKLAMALARI

20.03.2004 tarihinde ABD Elçiliği önünde “**ABD’nin Ortadoğu politikası**” hakkında kitlesel basın açıklaması.(TMMOB)

24.03.2004 tarihinde “**Faili meçhul cinayetlerle ilgili**” kitlesel basın açıklaması (Kitle Örgütleri, Sendikalar vb)

27.03.2004 tarihinde “**Takdir-i İdari Afetler Ne Zaman Son Bulacak!**”

20.04.2004 tarihinde TMMOB Yönetim Kurulu tarafından “**Odamız Aleyhine Newmont şirketinin açtığı tazminat davası**”

27.04.2004 tarihinde “**Dalaman Ovası Verimli Tarım toprakları Niçin alınıyor? Kamulaştırmaya Son! Alıvyon örtü alınmasın, Çevre Katliamı Yapılmasın !**”

03.05.2004 tarihinde “**Normandy’nin açtığı dava hakkında**”

03.05.2004 tarihinde “**TÜPRAŞ SATILAMAZ!**”

17.06.2004 tarihinde “**Bergama’da yasadışı Siyanürlü Altın İşleten Normandy Yine Kaybetti**”

18.06.2004 tarihinde “**Maden Yasasının Anayasaya aykırılığı**”

02.07.2004 tarihinde “**Doğubayazıt’ta meydana gelen 5.1 büyüklüğündeki deprem üzerine**”

06.07.2004 tarihinde “**Eğitim-Sen’e açılan kapatma davası siyasi iktidarların gerçek yüzünü gösteriyor**”

20.07.2004 tarihinde “**Bergama’da Yasadışı ve Kirlетici Varlığı Sürdüren Normandy Çalışmalarını Durdurmalıdır**”

23.07.2004 tarihinde “**Ankara-İstanbul arasını değil Yurttaşın ömrünü kısalttılar**”

05.08.2004 tarihinde “**Doğubayazıt-Kırşehir-Gökova Körfezi... Doğa uyarıyor... Depreme Hazır mıyız?**”

12.08.2004 tarihinde “**Dün Gökova Körfezi Bugün Elazığ-Sivrice Yarın Çok Geç olabilir**”

15.08.2004 tarihinde “**17 ağustos 1999 depreminin 5. yıl değerlendirmesi**”

2.11.2004 tarihinde “**Emek Platformu**”

10.11.2004 tarihinde “**1999-2002 yılları arasında çalıştığı Normandy şirketinin Bergama-Ovacık Altın işletmesini eleştirileri nedeniyle işten çıkarılan Maden yüksek Mühendisi Hasan GÖKVARDAR ve ailesi tehdit ediliyor**”

11.11.2004 tarihinde “**Bugünümüz olduğu gibi yarınlarımız da tehlike altında**”

13.11.2004 tarihinde “**MTA Genel Müdürlüğüne personel alımında cinsiyet ayrımcılığı yapıyor!**”

30.12.2004 tarihinde “**Bilimi yaşamdan dışlamanın, akıl ve bilgiyi toplum için kullanmamının acı sonuçlarına bir kez daha şahit olduk!**”

05.02.2005 tarihinde “**ABD Dışişleri Bakanının Ankara’ya gelişi**” kitlesel basın açıklaması (TMMOB, Kitle Örgütleri vb)

18.02.2005 tarihinde “**Bergama’da Türkiye’de Neler Oluyor?**”

16.03.2005 tarihinde “**Zarar azaltma odaklı Ulusal Afet Yönetim Stratejisi acilen oluşturulmalıdır!**”

19.03.2005 tarihinde “**22 Mart Dünya Su Gününe ilişkin TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odasının Değerlendirmesi**”

19.03.2005 tarihinde “**17 Mart 2005 Sivas İli Koyulhisar İlçesi Sugözü köyü Kuzulu Mahallesinde meydana gelen Moloz Akması**”

09.05.2005 tarihinde “**Koza’dan Şiddet Çıktı**”

09.06.2005 tarihinde “**Bergama’da ve Bu Ülkede Zorbalığa Geçit Vermeyeceğiz!**”

15.06.2005 tarihinde “**15-16 Haziran’ın 35. Yıldönümünde Mücadele Sürüyor**”

22.06.2005 tarihinde “**70. Yılında MTA’nın Enstitü Yapısını Geri istiyoruz!**”

01.07.2005 tarihinde “**2 Temmuz’u Unutmadık!**”

01.08.2005 tarihinde “**Ankara’nın Depremselliği**”

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

03.08.2005 tarihinde “Doğa Olayları Afete Dönüşmesin!!”

04.08.2005 tarihinde “ Dün Bergama-Eşme Bugün Artvin-Cerattepe Yargı Kararları Uygulansın...”

01.09.2005 tarihinde “1 Eylül Dünya Barış Günü”

21.09.2005 tarihinde “8 Ekim 2005 TMMOB Mitingi”

13.11.2005 tarihinde “Geleceğimize Sahip Çıkıyoruz”

31.01.2006 tarihinde “Enerjide Dışa Bağımlı Politikalar Terk Edilmelidir”

11.02.2006 tarihinde “Niksar (Tokat) Depremi Üzerine Spekülasyonlara”

23.2. ODA EĞİTİM VE KÜLTÜR MERKEZİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN BASIN TOPLANTILARI

16.08.2005 tarihinde “17 ağustos 1999 depreminin 6. yılı” ile 25.02.2006 tarihinde “Depremler Üzerine Spekülasyonlara ve Değişik Kentlerde Gelişen Heyelan Olaylarına” ilişkin basın toplantıları düzenlenmiştir.

25.02.2006 – Eğitim ve Kültür Merkezi Saat 10:30 Basın Toplantısı

23.3. BASIN AÇIKLAMASI METİNLERİ

BASINA VE KAMUOYUNA

TAKDİR-İ İDARİ AFETLER NE ZAMAN SON BULACAK

25 Mart 2004 günü saat 21.30'da orta büyüklükte bir deprem meydana gelmiştir. Deprem 5,1 büyüklükte olup, odak derinliği 2,6 km olarak belirlenmiştir. Deprem başta Çat, Aşkale, Erzurum kent merkezi olmak üzere birçok yerleşim biriminde hissedilmiştir. Deprem nedeniyle yıkılan konutlarda çoğu çocuk 9 yurttaşımızın hayatını kaybettiğini üzülenle öğrendik.

Deprem Erzurum Fay Zonu üzerinde meydana gelmiştir. Bu bölgede 13.09.1924 tarihinde 6,8 büyüklüğünde Horasan-Narman depremi, 30.10.1983 tarihinde ise 6,7 büyüklüğünde Horasan depreminin yaşandığı hatırlanacaktır.

Ülkemizdeki jeolojik, morfolojik ve meteorolojik koşulların başta deprem olmak üzere heyelan, su baskını, kaya düşmesi vb. afet tehlikelerini barındırdığı, kentsel veya kırsal yerleşim alanlarında yüksek riskler yarattığı bilinmektedir.

Bu gerçekliğe karşın merkezi ve yerel yöneticilerin afet tehlike ve risklerine karşı önlemler alınmasına yönelik duyarsızlıkları halen sürüyor. 1999 Depremlerinin acı faturası karşısında kamuoyunda yükselen duyarlılıklar kısa zamanda sönümlenmiş ve afet zararlarına karşı kalıcı ve sistematik bir tavır geliştirilememiştir.

Bu duyarsızlık ortamında, kısa bir zaman önce 3,6 büyüklüğündeki bir deprem nedeniyle Adıyaman'da yaşadığımız can kayıplarına, bugün Erzurum'da 9 can kaybı daha eklendi. Bu kayıplar deprem kataloglarında yer alacak sayılar olarak kalmamalıdır. Bugün ülkelerin gelişmişlik düzeylerini belirlemek için değişik parametreler kullanılmaktadır. Bu parametrelerden biride doğal afetlerin meydana getirdiği zararların büyüklüğüdür. Bir çok ülkede kolaylıkla göğüslenen 3,6 veya 5,1 büyüklüğündeki depremlerin ülkemizde neden olduğu kayıplar göz önüne alındığında ülkemizin hangi seviyede olduğunu açıkça görülecektir.

Bugün siyasi iktidar, yürüttüğü vurdumduymazlık haline ve rant politikalarına ivedilikle son vermesi gerekmektedir. Yerel yönetim seçimleri, iktidar için bu amaca yönelik bir fırsat olarak kullanmak yerine "kadrolaşmanın" bir aracı haline getiriliyor, "Afet" gerçeğinin üstü örtülmeye çalışılıyor.

Jeolojik gerçeklik ülke coğrafyasının önlem alınmazsa her depremi bir "afet" olarak yaşayabileceğini yeterince bizlere gösterdi. Seçimlerde yurttaşların oylarına talip olanlar, sağlıklı, güvenli ve çevreye duyarlı kentsel ve kırsal yaşam alanlarının herkesin temel insan hakkı olduğunu unutmamalıdır. Ülkenin geleceğini Dünya Bankasının, İMF'nin kararlarına emanet edenler, yurttaş kimliğini yok ederek "Müşteri" kimliğini ön plana çıkartanlar; bu en temel insan hakkını görmezden geliyorlar.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Bu tablo değişmelidir. Aslında deprem, heyelan vb. olaylar yaşlı dünyamız için sıradan olaylardır. Bu olayların kendisine değil sonuçlarına AFET adını veririz. Artık bu ülkede “AFETLER” yaşanmasın.

Afetlere karşı güvenli yerleşimlere sahip olmak için arazi kullanım planlaması ve yer seçimi kararlarının jeolojik-jeoteknik etüt sonuçlarıyla uyumlu olması kaçınılmazdır. İmar Yasası, 7269 sayılı Afetler yasaı kamu yararı, bilimsel ve teknik normlar çerçevesinde yeniden ve ivedilikle hazırlanmalıdır.

Ülkemizde depremlerin, heyelanların, su baskınlarının “AFET” olarak adlandırılmasından artık kurtulalım. Merkezi ve yerel yöneticiler afet tehlike ve risklerinin belirlenmesi, zarar azaltıcı önlemlerin alınması için gerekli kalıcı yasal ve teknik düzenlemelere ivedilikle başlamalıdır. Toplumun vurdum duymazlığa tahammülü kalmamıştır. Saygılarımızla...
27.03.2004

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

NORMANDY’NİN ODAMIZA AÇTIĞI DAVA...

Newmont Altın Şirketine bağlı Normandy Madencilik A.Ş. , Jeoloji Mühendisleri Odası aleyhinde 100.000.000.000 TL. (yüz milyar TL.) Manevi tazminat davası açmıştır. Eski adı Eurogold olan Normandy Madencilik AŞ., işlettiği Bergama-Ovacık altın madenine yönelik “gerçeğe aykırı söylentiler çıkarttığı”, “sırf davacı şirketin kişiliğine haksız saldırıda bulunduğu”, şirketin “ticari itibarını sarstığı” iddialarıyla Jeoloji Mühendisleri Odası’ndan davacı olmuştur.

Her ne kadar dava Jeoloji Mühendisleri Odası aleyhine açılmış ise de, davanın ana konusu TMMOB’ye Jeoloji Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, Çevre Mühendisleri Odası ve Metalurji Mühendisleri Odası tarafından ortak olarak Temmuz 2003’de çıkartılan “Bergama-Ovacık Altın İşletmesi Girişimi Konusunda TÜBİTAK-YDABÇAĞ Uzmanlar Komisyonu Raporu’nun Eleştirisi” başlıklı yayında yer alan değerlendirmelerdir.

Normandy Madencilik Kasım-2003’de yayınladığı “Önyargılar ve Ovacık Altın Madeni Gerçeği” adlı kitabıyla, dört Oda’nın hazırladığı ve bugün dava konusu haline getirdikleri kitapta belirtilen görüşleri “yanıtlamıştır”!! Şirket bu kitabıyla 4 meslek odasını altın madenciliği konusunda bilimsel uzmanlıklarını değil yurtsever kimliklerini öne çıkarmakla eleştirmiştir.

“Bergama – Ovacık Altın İşletmesi Girişimi Konusunda TÜBİTAK-YDABÇAĞ Uzmanlar Komisyonu Raporu’nun Eleştirisi” kitabı sadece dört Oda’nın değil başta TMMOB olmak üzere tüm meslek odalarının “yurtseverlik”, “kamu yararı”, “bilimsel ve teknik normlara uygunluk” anlayışlarımızın ortak zemininde yeşermiş ortak bir üründür.

TMMOB ve Odaları bu davada tek başına değildir. Tıpkı DGM’de görülen ve kamuoyunda “Casusluk Davası” olarak bilinen dava sürecinde de görüldüğü gibi duyarlı yurttaşlar aydınlar ve Demokratik Kitle Örgütleri altın işletmeciliği ve sonuçları konusunda inanç birliği içindedir.

Saygılarımızla...07.04.2004

**JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI
KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI
ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
METALURJİ MÜHENDİSLERİ ODASI**

BASINA VE KAMUOYUNA

NORMANDY’NİN ODAMIZA AÇTIĞI DAVA...

Kamuoyunun altın madenciliği konusunda çok yakından tanıdığı eski adı ile Eurogold yeni adıyla Newmont (Normandy) olarak bilinen madencilik şirketi, izinsiz işletmeye devam ettiği Bergama-Ovacık altın madeniyle ilişkili olarak, Jeoloji Mühendisleri Odası aleyhinde 100 milyar T.L. tutarına manevi tazminat talebiyle dava açmıştır.

Şirket dava dilekçesinde, Çevre-Jeoloji-Metalurji ve Kimya Mühendisleri Odaları tarafından ortaklaşa hazırlanan “Bergama-Ovacık Altın İşletmesi Girişimi Konusunda TÜBİTAK-YDABÇAĞ Uzmanlar Komisyonu Raporunun Eleştirisi” adlı kitapta, şirketin kişiliğine haksız saldırıda bulunma, ticari itibarını sarsma, davacı şirkete zarar verme gerekçelerini öne sürmüştür.

Dava konusu kitap ve ilgili basın açıklaması, TMMOB ve bağlı odalarımızın bilimsel bakış açısının kamu yararı ve yurtseverlik anlayışının ortak zemininde ve çok geç olmadan gerçeklerin ortaya çıkarılmasını amaçlayan çabasının bir ürünüdür.

Her şeyden önce bilinmelidir ki 10 yılı aşkın bir süredir tartışılan ve önümüzdeki günlerde de tartışılmaya devam edileceği anlaşılan konunun taraflarından biride hiç kuşkusuz bilimsel gerçeklerin ışığında kamunun genel çıkarlarını korumayı amaç edinmiş TMMOB ve bağlı odalar olacaktır.

TMMOB örgütlülüğü dışında TTB, TÜBİTAK’ın söz konusu raporunu eleştiren bir rapor yayınlamış, Türkiye Barolar Birliği’nin İzmir Şubesi konuyla ilgili hukuksal değerlendirmeleri olmuştur.

Ayrıca Dokuz Eylül Üniversitesi’nin Çevre Mühendisliği Bölümü de ilgili rapora karşı çıkan bir rapor hazırlamış, dolayısıyla bir çok demokratik kitle örgütü kendi uzmanlık alanlarından konuya müdahil olmuşlardır.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Madencilik gibi geri dönülemez ve telafi edilemez sonuçları olabilen bir konuda kaygıların dile getirilmesi, hatalı uygulamaların eleştirilmesi olası risklerin ortaya konularak tartışılmasından kimler neden rahatsız olabilir ki?

TMMOB ve bağlı odalar kuruluş yasının da verdiği sorumluluklarla ülkemizin tüm doğal kaynaklarının, doğaya, çevreye, insana duyarlı ve kamu çıkarları doğrultusunda kullanılmasının mücadelesini her zaman verecektir.

Saygılarımızla...20.04.2004

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

BAKİ VAROL'A YAPILAN SALDIRIYI KINIYORUZ!

Ankara Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü Öğretim üyelerinden üyemiz, hocamız, bilim insanı Prof. Dr. Baki VAROL' a 29.04.2004 tarihinde kimliği meçhul!! Kişilerce yap(tır)ılan saldırıyı kınıyoruz.

Bu menfur olayın ülkemizin bilim yuvalarını dağıtmak ve kadrolaşmak isteyen gerici politikaların bir sonucu olduğunu düşünüyor, saldırıyı ülkemizin ve bilim dünyamızın aydınlık yüzlü insanlarına yapılmış alçakça bir komplo olarak görüyor ve saldırganları nefretle kınıyoruz.

Aydın bilim insanlarımızı bu tür saldırıların yıldırmayacağını biliyor ve saldırılara karşı yanlarında olduğumuzu önemle belirtiyoruz.

Saygılarımızla...30.04.2004

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

NORMANDY DAVASININ İLK DURUŞMASI GERÇEKLEŞTİ

Bergama Ovacık'ta yargı kararlarına karşın yasadışı ve kirletici varlığını sürdüren Normandy A.Ş.'nin TMMOB Jeoloji, Çevre, Kimya ve Metalürji Mühendisleri Odası tarafından hazırlanan ve jeoloji mühendisleri Odası tarafından yayınlanan "Bergama-Ovacık Altın İşletmeleri Girişimi Konusunda TÜBİTAK-YDABÇAG Uzmanlar Komisyonu Raporunun Eleştirisi" adlı kitapta "şirketin kişiliğine haksız saldırıda bulunma, ticari itibarını sarsma, şirkete zarar verme" iddialarıyla odamız aleyhine 100 milyar TL' lik manevi tazminat davası açmıştır.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Yarın (04.05.2004) saat 9²⁰'de Ankara Adliyesi 25. Asliye Hukuk Mahkemesinde başlayacak, dava ile ilgili gelişmeleri, bugüne kadar izleyen ve müdahil olan kitle örgütlerinin de hazır bulunacağı duruşmada sizleri de, davayı izleme ve kamuoyunu bilgilendirme noktasında aramızda görmekten mutluluk duyacağız TMMOB ve Odalarımızın hukuk mücadelesine göstereceğiniz ilgi için şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla.

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

HABER MERKEZİNİN DİKKATİNE

Bergama Ovacık'ta yargı kararlarına rağmen kaçak olarak altın işleten Newmont Altın Şirketine bağlı Normandy Madencilik A.Ş.'nin Jeoloji Mühendisleri Odası aleyhinde açtığı 100.000.000.000 TL. (yüz milyar TL.) manevi tazminat davasının ilk duruşmasının 04.05.2004 tarihinde yapılacak olması nedeniyle çok sayıda meslek odası, sendika ve yerel inisiyatif temsilcisinin katılımı ile TMMOB merkezinde 03.05.2004 günü basın toplantısı düzenlenecektir. Basın toplantısına katılımınızı dileriz.

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI 30. YILINI KUTLUYOR!!!

18 Mayıs 1974'de kurulan TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası bugün 30. yılını kutluyor. Kurulduğunda belirlemiş olduğu, ülke, toplum, meslek ve meslektaşlara yönelik çalışmalarını bilimin önderliğinde emekle, inatla, umutla yürüten Odamız, kamusal bir anlayışla gelenekselleşmiş bu çalışmalarını daha ileriye taşımakta kararlıdır.

Meslek alanlarımızdan hareketle "Başka Bir Dünyanın Mümkün" olabileceğini savunan Odamız bilimin toplumsal yaşamla içselleştirilmesini ilke edinmiştir.

Sermayenin rant politikalarına karşı çıkan ve üretim temelinde politikaları kamu yararı doğrultusunda savunan Odamız, imar, kentleşme, sanayileşme politikalarının bilim, mühendislik ilkeleri temelinde oluşturulması yer altı kaynaklarının kamusal bir anlayışla ülke ekonomisine katkı sağlaması ve kamu kaynaklarının eşit bir şekilde bölüşümünü savunmuştur.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Bu ilkelerle kutlayacağımız kuruluşumuzun 30. yıldönümü kokteylini tüm meslektaşlarımız ve dostlarımızla paylaşacağız.

Kokteylimizde sizleri de aramızda görmekten duyacağımız sevinci belirtir, çalışmalarınızda başarılar dileriz. Saygılarımızla...18.05.2004

Bilimle, Emekle, İnatla, Umutla

Nice 30 yıllara

TMMOB JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

TBMM'DE KABUL EDİLEN “MADEN KANUNU” ÜLKEMİZ YER ALTI KAYNAKLARINA YÖNELİK BİR TEHDİTTİR.

"Maden Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek sayın Cumhurbaşkanı'mızın onayına sunulmayı bekliyor.

TBMM'nin değişik komisyonlarında yapılan son değişikliklerle kabul edilen kanun, madencilik kesiminin sorunlarına çözüm getirmek bir yana, yer altı kaynaklarımızın ulusal madencilik politikaları doğrultusunda ülke ve toplum çıkarlarına uygun olarak kullanılmasının önünde engel oluşturmaktadır.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak, “**Ülkemiz Madencilik Sektörü**” ve “**Maden Kanunu**”na yönelik değerlendirmemizi kamuoyunun bilgilerine sunuyoruz.

Ülkemiz doğal kaynaklar açısından önemsenir bir potansiyele sahiptir. Ancak ülke ekonomisinde madenciliğin buna paralel olarak önemli bir yeri olduğunu maalesef söyleyemiyoruz.

Ülkemizin jeolojik özellikleri, küçük-orta rezervli, çok çeşitli maden yataklarının oluşumuna olanak tanımaktadır. Bor'da dünyanın en büyük ve Trona'da ise dünyanın ikinci büyük rezervlerine sahip olduğumuz bilinmektedir. Diğer yandan saptanmış maden kaynaklarımızdan bazıları gerekli teknoloji sağlanamadığı için atıl kalmış ya da yeterince değerlendirilememiştir.

Madenciliğin yüksek katma değer yaratan, emek yoğun bir sektör olması, ülke sanayinin gelişimine ve işsizlik sorununun çözümüne önemli katkılar sağlayacak bir potansiyel ortaya koymaktadır. Diğer yandan madenlerin “**yenilenemez**” kaynaklar olması, bu varlığın en verimli şekilde değerlendirilmesini de zorunlu kılmaktadır. Ülkemizin ulusal sanayi politikası ve ulusal enerji politikası olmadığı için ulusal bir madencilik

politikasından bahsetmemiz oldukça zordur. Sorunun tek başına “**madencilik gelişmesi**” olarak ortaya konması, bu çerçevede eksikli bir yaklaşım olacaktır. Konunun “**ülkenin gelişmesinde madencilik katkılarının artırılması**” şeklinde bütünlüklü bir perspektifle ele alınması gerekmektedir.

Bu anlamda ülke sanayinin gereksinim duyduğu maden kaynaklarının geliştirilmesine öncelik verilmesi madencilik stratejisinin temeli olmalıdır. Her şeyden önce maden arama politikaları bu temel üzerinde yükseltilmelidir. Madencilik arama, işletme ve zenginleştirme süreçleri AR-GE yatırımlarıyla desteklenmelidir. Devletin, birikimli ve donanımlı kurumlarıyla AR-GE alanında yönlendirici ve destekleyici olması zorunludur. **Bu yaklaşım, madenlerin hammadde olarak ucuza ihracı yerine, yüksek katma değer ve istihdam yaratan rafine ve uç ürüne dönüştürülmesini gerekli kılar.**

Sonuç olarak; Ulusal Madencilik Politikalarının nasıl olması gerektiğine yönelik genel yaklaşımımızı başlıklar halinde detaylandırarak olursak;

- ✓ **Öncelikle madenlerin hammadde olarak dış satımının desteklenmesi ve özendirilmesinden (teşvikinden) vazgeçilmesi gerekir. Buna karşı, maden ve endüstriyel hammaddelerin ülke içinde işlenmesi alabildiğince özendirilmelidir.**
- ✓ **Ülke endüstrisinin gereksinim duyduğu girdiler düzenli biçimde izlenmeli, geleceğe yönelik duyarlı öngörüler yapılmalı ve kritik kaynaklar için maden aramaları her türlü etkin araçla desteklenip, teşvik edilmelidir.**
- ✓ **Maden ve endüstriyel hammadde yataklarının talan edilmeden, önemli bölümü yeraltında bir daha kazanılamayacak şekilde terk edilmeden işletilmesi için kayıt ve kurallar konulmalı, düzenli denetimler yapılmalıdır. Madencilik sektöründe kullanılan makine, donanım ve gercin ülke içinde üretilmesine yönelik endüstrilere yatırımlar özendirilmelidir.**
- ✓ **Maden işletmelerinin kendi iç fizibilitelerinin yanında, çevre ve öteki doğal sermayeye etkilerini de göz önüne alan yarar/zarar değerlendirmesi yaptırılıp kesin işletme kararları buna göre verilmelidir. Bütün bunların gerektirdiği bilimsel ve teknoloji bilgisinin üretilmesi, temel araştırmaların yapılması ve üst düzeyde stratejik hedeflerin seçilmesi için donanımlı ve özerk bir “Ulusal Doğal Kaynaklar Enstitüsü” gerekli görülmektedir. Bunun için MTA enstitü önceki özüne dönüştürülerek bu işlevi üstlenmelidir.**
- ✓ **Endüstrinin gereksiniminin karşılanamadığı ya da tükenme sürecine girmiş maden ya da endüstriyel hammadde kaynaklarının aranması her türlü yolla özendirilmeli ve ruhsat haklarının bu çalışmaları aksatma ve sürüncemede bırakacak şekilde kullanılmasına karşı önlemler alınmalıdır.**
- ✓ **Ek istihdam ve katma değer yaratan yerel, küçük ölçekli, el emeği (artizanal) madencilik korunması ve geliştirilmesi için yasal, ekonomik ve eğitimsel önlemler alınmalı, bu madencilerin örgütlenmesi özendirilmeli ve bu yoldaki girişimler desteklenmelidir.**
- ✓ **Madencilik sektöründe iş güvenliği, işçi sağlığı ve çevre sağlığı ile ilgili köklü önlemler alınıp ödünsüz uygulanmalıdır.**

✓ Bu anlam da TBMM’de yasalaşan kanunda yukarıda belirttiğimiz Ulusal Madencilik Politikamızın olmazsa olmaz koşulu olan bu ilkeleri göremiyoruz. Kanunun Gerekçesi, *“Madenciliğimiz içinde bulunduğu zor şartlar nedeniyle beklenen gelişmeyi gösterememektedir. Son yıllarda sektöre olan ilgi azalmış, yatırımlar durma noktasına gelmiştir. Bunun başlıca nedenleri madencilik mevzuatı dışındaki mevzuatlar, çevresel endişeler, madencilığe getirilen kısıtlama ve yasaklamalar ile ağır ve çok süre alan bürokratik işlemlerdir. Ayrıca maden mevzuatından kaynaklanan bazı olumsuzluklar da mevcuttur. Özellikle ruhsat iptallerini öngören maddelerin çokluğu ruhsat güvencesini azaltmaktadır. Bu olumsuzlukları gidermek maksadı ile madencilik faaliyetlerinin kendine özgü şartları dikkate alınarak madencilik faaliyetlerine başlanabilmek için alınması gerekli izinler ve uyulması gerekli hususların bir yönetmelikle belirlenmesi gerekli görülmüş ve bu yönde bir düzenlemeye gidilmiştir.”* olarak gösterilmiştir. Madenciliğin beklenen gelişmeyi gösterememesi ve ilginin azalmasını mevzuat, bürokratik kısıtlamalara bağlamak çok doğru bir tespit değildir. Asıl sorun, ülkemizin ulusal maden ve sanayi politikasının olmaması, yanlış uygulamalar sonucunda sadece madenlerimizin değil, diğer sektörlerde de ulusal kaynaklarımızın kullanılmayarak atıl bırakılmasına neden olmaktadır.

Bu kanun ile,

Duyarlı alanlarda nasıl madencilik yapılacağına ilişkin hükümler Bakanlığın hazırlayacağı bir yönetmeliğe bırakılarak belirsizlik yaratılmıştır.

Ereğli Kömür yataklarının, özel kesimce işletilebilmesinin yanında, "**devredilebilmesi**"nin önu açılmıştır.

Kaplıcalar için daha önce verilmiş imtiyaz sürelerinin 20 yıla kadar uzatılmasına yetki verilerek kötüye kullanmaya açık bir hüküm getirilmiştir.

Turba; kanun kapsamında bırakılarak sulak alanların değersiz bir kaynak gibi talanına yol açılmaktadır.

Özel mülklerin madenci adına kamulaştırılmasında ETKB'na "**kamu yararı vardır**" kararı verme yetkisi tanınmış tartışmalı konulara kapı açılmaktadır. Yeni koruma alanları belirlenirken "**faaliyetleri etkilenecek kurum ve kuruluşların**" yanında, konuya objektif bakmayacak ilgili madencilik şirketlerin de görüşü alınmasına zemin hazırlanarak hukuki sorunların artmasına yol açılmıştır.

Arama aşamasında ÇED kaldırılarak en küçük ölçekte çevre koruma tedbiri göz ardı edilmiştir.

Madencilik bölgesindeki ağaçlandırma alanları ağaçlandırma masrafı karşılığı gözden çıkarılmıştır.

Yasada, çıkarılacak yönetmeliklere atıf yapılarak, bir çok konuda belirsizlik yaratılmıştır. Kanunda yer alması gereken hususların yönetmeliklere bırakılması kanun yapma tekniğine de aykırı olup, bu yönetmeliklerle yabancı şirketlerin kural dışlıklarının meşru hale getirilmesi kaygıları daha şimdiden zihinlerde oluşmaya başlamıştır.

Yer altı kaynaklarımızın hiçbir kayıt ve kural getirilmeden ham cevher olarak çıkarılıp dışarıya satılmasının önü açılmıştır. Üstelik dünyada ham cevher ihraç ederek zengin olmuş, kalkınmış bir ülke olmadığı bilinirken.

Kanun bu durumu ile madencilik sektöründeki sorunlara çözüm getirmeyecektir. Bunun yanı sıra mevcut düzenleme tarımsal, çevresel, doğal ve kültürel varlıklarımız için de bir dizi olumsuzluklar taşımaktadır.

Bu nedenle, kanunun Sayın cumhurbaşkanımız tarafından hassasiyetle inceleneceğine olan inancımızla, dünya örnekleri ve yurt çıkarlarının ışığında bütünü ile ve yeniden hazırlanmasını talep ediyoruz. Bunun için bilimsel bilgi, yatırım, istihdam, katma değer, teknoloji, koordinasyon, yatırım riski parametrelerini, çevresel, tarımsal, kültürel ve diğer doğal kaynakları gözeterek planlı bir madencilik politikasının belirlenmesinin yanında, madencilik üretiminde rol alan bütün tarafların söz ve karar sahibi olduğu, üretiminden pazarlamasına kadar kamu yararını esas alan bir anlayışın yerleşmesi gerekmektedir. Kamuoyuna duyururuz.

Saygılarımızla 03.06.2004

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

BERGAMA'DA YASADIŞI SİYANÜRLÜ ALTIN İŞLETEN NORMANDY YİNE KAYBETTİ...

Kamuoyunun altın madenciliği konusunda çok yakından tanıdığı, eski adıyla Eurogold, yeni adıyla Newmont (NORMANDY) madencilik şirketinin izinsiz olarak işletmeye devam ettiği Bergama-Ovacık altın madeniyle ilgili olarak, TMMOB Çevre, Jeoloji, Kimya ve Metalurji Mühendisleri Odaları tarafından hazırlanan ve Odamızca yayınlanan "**Bergama-Ovacık Altın İşletmesi Girişimi Konusunda TÜBİTAK-YDABÇAĞ Uzmanlar Komisyonu Raporunun Eleştirisi**" adlı kitap ile; "**şirketin kişiliğine haksız saldırıda bulunulduğu, ticari itibarının sarsıldığı ve şirkete zarar verildiği**" iddialarıyla adı geçen şirket tarafından Odamız aleyhine yüz milyar TL manevi tazminat istemiyle açılan davanın ikinci duruşması 17.06.2004 tarihinde Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi'nde yapılmış ve **dava reddedilmiştir.**

Odamız, Bergama-Ovacık'taki altın madeni işletmeciliğinin, mesleki uzmanlık alanımız bağlamında üretim boyutu ve kamu yararı çerçevesinde yakın takipçisi ve tarafı olmuştur.

Bergama köylüsünün işletmenin çevresel riskler taşıdığı yolundaki tepkileri ve kendi topraklarına sahip çıkma bilinci, dünyaya örnek gösterilen bir çevre hareketini yaratmıştır. 10 yılı aşkın bir süredir toplumda bilimsel, teknik, hukuki ve etik yönleri ile tartışılan konu, Danıştay'ın Bergama Ovacık Altın Madeni'nin çevresel riskler taşıdığı ve işletilmesinde kamu yararı bulunmadığı yönünde bir karar vermesiyle hukuksal olarak yeni bir evreye girmiştir. Bu karar gereği uluslararası altın tekeli **Normandy faaliyetlerini sonlandırarak**

bölgeyi terk etmeliydi. Ancak gelişme böyle olmadı. Şirket, siyasal iktidarları da arkasına alarak tüm yargı kararlarına karşı faaliyetlerini sürdürmenin yollarını bulmuştur.

Danıştay kararına rağmen, Bakanlar Kurulu Prensip Kararı ile tesisin faaliyetine devam etmesi sağlanmıştır. Bu noktada, şirket tesis inşaatını usulsüz olarak sürdürmüş ve bir yıllık deneme üretimi adı altında başlayan üretim çalışmaları, uluslararası altın tekellerinin ve yerli ortaklarının bir dizi hukuk dışı işlem ve çabaları sonucu izinsiz üretim faaliyetine dönüştürülmüştür.

Özet olarak, sözkonusu işletmenin onaylanmış ÇED Raporu yoktur; Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği'nin gerektirdiği açılma ruhsatı bulunmamaktadır; alana ilişkin imar planları iptal edilmiş olup, yapılar kaçak hale gelmiştir.

Bu sürece müdahil olma bazında yürütülen çalışmaların bir parçası olarak; TMMOB Çevre, Jeoloji, Kimya ve Metalurji Mühendisleri Odalarımızın birlikte hazırladığı "**Bergama-Ovacık Altın İşletmesi Girişimi Konusunda TÜBİTAK-YDABÇAĞ Uzmanlar Komisyonu Raporu'nun Eleştirisi**" adlı kitap, çevre ve halk sağlığı açısından oluşan riskleri gözler önüne sermeyi ve bilimsel gerçekleri kamuoyu ile paylaşmayı amaçlamıştı.

Odalarımızın, kuruluş yasalarının verdiği hak ve sorumlulukla, ülkemizin doğal kaynaklarının doğaya, çevreye, insana duyarlı ve kamu yararı doğrultusunda işletilmesi için gereken tüm girişimlerde bulunmaya bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da devam edeceğini kamuoyunun bilgisine sunarız.

Saygılarımızla...17.06.2004

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN DOĞUBEYAZIT DEPREMİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMESİ

02 Temmuz 2004 günü saat 01:30:07'de, 5,1 büyüklüğünde Doğubeyazıt merkezli bir deprem meydana gelmiştir. Deprem Yığınçal, Sağlıksuyu ve Kutlubulak köylerinde önemli oranda yapısal hasara yol açtığı ve Yığınçal Köyünde 18 yurttaşımızın öldüğü yerel kaynaklarca açıklanmıştır.

Ülkemizdeki jeolojik, morfolojik ve meteorolojik koşulların büyük can ve mal kaybına yol açan doğal afet olaylarına neden olduğu bilinmektedir. Başta deprem olmak üzere heyelan, su baskını vb. tehlikelerin yarattığı riskler, kentsel ve kırsal yerleşimlerin güvenliğini tehdit etmektedir.

Ülkemizde, yerleşimlerin afet güvenliğini sağlamaya ve geliştirmeye yönelik çalışmaların gözardı edilmesi, merkezi ve yerel yönetimlerin duyarsızlığı, büyüklüğü 5 civarındaki depremleri **bile** birer **afet** olayına dönüştürmüştür.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

25 Mart 2004 günü meydana gelen 5,1 büyüklüğündeki Erzurum, 01.03.2004 günü meydana gelen 3,6 büyüklüğündeki Çelikhan depreminde, toplam 15 yurttaşımız ölmüştür. 02 Temmuz 2004 günü meydana gelen Doğubeyazıt Depremine verilen 18 can, olumsuz tabloya eklenen son örnek olmuştur.

Afet güvenliğinde geleceğini Dünya Bankasına emanet eden iktidarlar, her olay sonrasında olduğu gibi “gerekenler yapılacaktır, önlemler alınmıştır” diye hamasi söylemlerine devam ediyor. Nato Zirvesindeki “başarılarıyla” (!) övünen, ABD Başkanıyla tokalaşmak için sıralanan yöneticilerin gündemlerine ülkemizin gerçek sorunları bir türlü gelmiyor.

Ancak doğa bu unutkanlara kendini hatırlatmayı sürdürüyor, jeolojik tehlikeler önlemlerin ivedilikle alınmaması durumunda ne sonuçlar yaratabileceğini gözler önüne seriyor. Bugünlerde yaşanan depremler gibi küçük örnekleriyle uyarıyor;“**1999 Kocaeli Depremini Unutma.**”

Ülkemizdeki **afet** gerçeğinin üstünün örtülmesine izin vermeyeceğiz; izin vermeyelim.

Daha güvenli, daha sağlıklı ve yaşanabilir bir çevrede yaşamak **temel insan hakkıdır**. Bu hakka sahip çıkmak, korumak ve geliştirmek hepimizin görevidir.

Yıkıcı afet zararlarına yolaçan nedenleri ülkemizdeki sosyo-ekonomik koşullardan ve siyasal ilişkilerden bağımsız görmeyen Jeoloji Mühendisleri Odası bir kez daha herkesi göreve çağırıyor.

-7269 sayılı Afetler Yasasına dayalı sürdürülen “**Yara Sarma**” amaçlı ulusal afet sistemi **zarar azaltma stratejisi** odaklı olarak yeniden oluşturulmalıdır.

-Mevcut afet yönetimi sistemindeki kurumsal yapılanma yeniden düzenlenerek **parçalı ve çok başlı yapılanma terk edilmelidir**.

-Deprem, Heyelan vb. tehlike haritalarının hazırlanması için çalışmalara gerekli mali ve personel desteği sağlanmalıdır.

-Yerel Yönetimlerin imar planlarına esas jeolojik-jeoteknik etütlerinin tamamlanması, risk azaltıcı önlemlerin geliştirilmesi için yasal düzenlemeler ivedilikle hazırlanarak uygulamaya geçilmelidir.

-**Gerek afet güvenliği gerekse diğer konulardaki hizmetlerine ihtiyaç duyulan Jeoloji Mühendislerinin kamu kurumlarındaki istihdamında yaşanan yetersizlikler giderilmelidir.**

Ülkemizde depremlerin, heyelanların, su baskınlarının “**AFET**” olarak adlandırılmasından artık kurtulalım. Merkezi ve yerel yöneticiler afet tehlike ve risklerinin belirlenmesi, zarar azaltıcı önlemlerin alınması için gerekli kalıcı yasal ve teknik düzenlemelere ivedilikle başlamalıdır. Ülkemizin afet konusundaki vurdumduymazlıklara tahammülü kalmamıştır.

Saygılarımızla...02.07.2004

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

EĞİTİM SEN'E AÇILAN KAPATMA DAVASI SİYASİ İKTİDARLARIN GERÇEK YÜZÜNÜ GÖSTERİYOR

1990'lı yıllardan günümüze kadar kararlı bir şekilde sürdürülen Kamu Çalışanlarının Sendikal haklar ve demokrasi müdahalesinin önemli bir bileşeni olan Eğitim Ve Bilim emekçileri Sendikası'na, tüzüğünden "bireylerin ana dillerinde öğrenim görmesi" ifadesinin çıkartılmamasını gerekçe göstererek 4688 sayılı Kanununun 37. maddesine dayalı olarak Ankara Başsavcılığınca kapatma davası açılmıştır.

Davanın gerekçesi ülkemizdeki demokratikleşme sürecinin sancılarını, demokratikleşme söyleminin arkasına sığınan siyasal iktidarların tutarsızlıklarını ortaya çıkarmıştır. Devletin resmi kanalı olan TRT'de Türkçe dışındaki dil ve lehçelerde program yayınları ve Kürtçe dil kurslarının serbest bırakılması ile övünen bu durumu "AB için önemli bir adım" olarak niteleyen AKP iktidarında, Eğitim Sen'e tüzüğündeki "toplumun bütün bireylerinin, temel insan hakları ve özgürlükleri doğrultusunda Demokratik, laik, bilimsel ve parasız eğitim görmesini, bireylerin anadilde öğrenim görmesini ve kültürlerini savunur" şeklindeki sendikal amaçları Anayasaya aykırı bulunması ve tüzüğünde değişiklik yapmaması nedeniyle kapatılması için dava açılması, oldukça düşündürücüdür.

Bu dava bir kez daha göstermiştir ki, demokratik hakların korunması ve geliştirilmesi ancak bu hakların gerçek sahiplerinin kararlılığına ve mücadelesine bağlıdır. Halkın sorunlarına kalıcı çözümler bulmaktan uzak, sermayenin talepleri doğrultusunda "demokrasi oyunu" oynayan iktidarlar, bu hakların gerçek savunucusu olamaz.

Soruşturma, sürgün, ceza davaları vb. baskı ve engellemelere rağmen sendikal hakları ve demokrasi mücadelesini kararlılıkla sürdüren Eğitim Sen'e açılan bu kapatma davası **derhal geri çekilmelidir.**

Jeoloji Mühendisleri Odası kapatma davasına karşı Eğitim Sen'le dayanışma içinde, sendikanın susturulmasına yönelik her hareketin karşısında olacaktır. Kapatma davasının ilk duruşmasının yapılacağı 13.07.2004 tarihinde demokrasi ve emek güçleri, demokratik hakların gerçek sahibi olduğunu gösterecektir.

Saygılarımızla...06.07.2004

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

**ANKARA-İSTANBUL ARASINI DEĞİL YURTTAŞIN ÖMRÜNÜ
KISALTTILAR!!!**

Ülkemizde 50 yıldır uygulanan planı, bilimi, teknolojiyi ve mühendislik normlarını hiçe sayan, siyasi ve maddi rantı ön plana çıkaran politikaların 59. Hükümetce uygulanan son versiyonu olan hızlandırılmış tren projesi, sayılarını bile belirleyemedikleri onlarca yurttaşımızın hayatıyla son bulan hızlandırılmış katliama dönüştürülmüştür.

Daha dün bir doğa olayı depremi ”**Takdir-i İlahi** “olarak değerlendiren zihniyet bugün kaza için çok rahat aynı vurdumduymazlıkla “**Allahtan geldi** “diyebilmiştir. Yani 1999 depremlerinde yitirdiğimiz 40 bin insanımızın sorumluları ile bugün yitirdiklerimizin sorumluları aynıdır.

İktidara geldiklerinde Ankara İstanbul arasını kısaltacaklarını söyleyerek “siyasi şov” yapanlar yurttaşlarının can güvenliklerini düşünmemişlerdir. Ülkenin bilim adamlarının, mühendislerinin ve sendikaların uyarılarına kulaklarını tıkamışlardır.

Her şeyi bilirim mantığıyla aymazlıklarına devam etmektedirler. Kadrolaşma uğruna TCDDY’nin içini boşaltanlar ulaşımı Allaha havale etmişlerdir.

AB ye girmek uğruna Airbas rüşveti verenler, ülkemizi nükleer lobilere peşkeş çekenler çokca öykündükleri AB ülkelerinde bu tür kazalarda siyasilerin yaptıklarını da yapmalı ve istifa etmelidirler.

Bu kazada hayatını yitiren yurttaşlarımızın yakınlarının acısını paylaşır ve baş sağlığı dilerken yaralı yurttaşlarımıza acil şifalar diliyoruz.

Saygılarımızla...23.07.2004

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

**DOĞUBAYAZIT-KIRŞEHİR-GÖKOVA KÖRFEZİ ... DOĞA UYARIYOR...
DEPREME HAZIR MIYIZ?**

Ülkemizin aktif tektonik bölgelerinden Gökova Körfezinde, 03.08.2004 günü başlayan deprem aktivitesi bugün de sürmektedir. Deprem episantırlarının Gökova Körfez bölgesi ile çevresindeki Milas ve Karaova üzerinde yoğunlaştığı izlenmektedir. Büyüklükleri 3 ve 5 arasında olan çok sayıdaki deprem, bölgede yaşayanlar arasında tedirginlik yaratmıştır.

Ege bölgesinin en güneyinde Güllük ile Muğla arasında uzanan BatıGüneyBatı-DoğuKuzeyDoğu doğrultulu ve Gökova Körfezini kuzeyden sınırlayan faylanmaların

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

varlığı jeolojik araştırmalar sonucu önceden belirlenmiş ve deprem üreten fayların gösterildiği Türkiye Diri Fay Haritasına da işlenmiştir.

Tarihsel kayıtlar incelendiğinde, Gökova ve çevresinde MÖ 3. yüzyıldan bu tarafa yıkıcı depremlerin olduğu görülmektedir. 1493 yılında Bodrum, 1865 yılında Datça (Knidos) bu depremlerden şiddetli olarak etkilenmişlerdir. Yine yakın dönemde 1933’de Gökova, 1941’de Muğla, 1961’de Marmaris’te 6 büyüklüğünde depremler yaşanmıştır.

Gökova Körfezinde yaşanan depremlerin can ve mal kayıplarına yol açmaması sevindirici bir durumdur. Ancak bu depremlerin, yetkililer ve halkımız açısından doğanın bir uyarısı olarak kabul edilmesi; başta deprem olmak üzere jeolojik tehlikelere karşı yerleşimleri koruyucu çalışmaların aksatılmadan yürütülmesi gereklidir.

Coğrafyasının yaklaşık %93’ü aktif deprem kuşağı üzerinde bulunan, nüfusunun yaklaşık % 98’i deprem riski olan yerleşim birimlerinde yaşayan, jeolojik-jeoteknik etüt verilerine dayanmadan belirlenen yer seçimi, arazi kullanım planlaması kararları ve güvensiz yapılaşma sonucu yüksek derecede riskli çevresel ortamlara sahip bir ülkede

AFET UNUTULDUĞU AN GELİR.

Doğa olayının afete dönüşmemesi elimizdedir. Başta İmar ve Afet yasaları olmak üzere mevzuatımız yeni baştan düzenlenmeli, yerleşimleri afetlere karşı güvenli kılacak kurumsal, teknik ve yasal mekanizmalar oluşturulmalıdır. 1999 Depremlerinden edindiğimiz acı tecrübeler, her an yeni bir ağır faturayı ödemek zorunda kalabileceğimizi göstermiştir.

Evet! doğa bizi bir kez daha uyarıyor.. Peki bu uyarıyı siyasi iktidarlar nasıl okuyor? Bu uyarılardan ders alıyor mu? Ne yazık ki , hayır?

Çünkü onların öncelikleri arasında kamu yararı ve bilimsel gerçekler yok. 38 yurttaşımızın yaşamını yitirdiği “hızlandırılmış tren kazası” nı takdiri ilahi olarak karşılayan anlayış, afetleri de aynı bakış açısıyla bekliyor.

Jeoloji Mühendisleri Odası olarak önerilerimizi bir kez daha kamuoyu ile paylaşıyoruz;

-Yara sarmaya dayalı ulusal afet sistemimiz, zarar azaltma odaklı olarak yeniden oluşturulmalıdır.

-Afet yönetim sistemindeki kurumsal yapılanma parçalı ve çok başlı durumdan kurtarılarak, hem merkezi hem de yerel düzeyde bir bütünlüğe kavuşturulmalıdır.

-Doğal afetlere karşı çalışmalar Sosyal Devlet anlayışının bir parçası olarak kamusal görevler arasında kalmalı, Kamu Yönetimi Temel Kanunu ile yerelleştirilmesine ve ticarileştirilmesine izin verilmemelidir.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

- Zarar azaltma stratejisinin önemli bir parçası olan İmar planına esas jeolojik-jeoteknik etütlerin yaptırılması yerel yönetimler için zorunlu olmalıdır.

- Toplumda afet kültürünün oluşmasına yönelik olarak İlk ve lise öğretim programlarında jeoloji ve afetlere hazırlık derslerine yer verilmelidir.

Saygılarımızla...05.08.2004

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

DÜN GÖKOVA KÖRFEZİ BUGÜN ELAZIĞ – SİVRİCE YARIN ÇOK GEÇ OLABİLİR

11 Ağustos 2004 günü Elazığ-Sivrice'de yerel saatle 18.48'de 5,5 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir. Bugün (12.08.2004) saat 10.00'a kadar aynı bölgede büyüklüğü 3-4 arasında olan 12 adet deprem kaydedilmiştir.

Toplam uzunluğu 580 km olan ve uzunlukları 50 km ile 145 km arasında değişen 6 ayrı fay parçasından oluşan Doğu Anadolu Fay Sisteminin ana hattı boyunca, sırasıyla (1) Karlıova-Bingöl fay parçası (65 km): 1866, 1971; (2) Palu-Sincik fay parçası (135 km): 1789; (2a) Palu-Hazar fay parçası: 1874; (2b) Hazar-Sincik fay parçası: 1875; (3) Çelikhan-Gölbaşı fay parçası (50 km) 1893; (4) Gölbaşı-Türkoğlu fay parçası (90 km): 1114, 1513; (5) Türkoğlu-Hatay fay parçası: 1822 ve 1872 yıllarında büyüklükleri 6.8 ile 7.8 arasında değişen büyük depremler olmuştur. Bu büyüklükte depremlerin yinelenme aralıkları ortalama 200-250 yıl arasında değişmektedir.

Doğu Anadolu Fay Sistemi'nin farklı fay parçaları üzerinde olan en son depremlerden günümüze kadar geçen süreler irdelenecek olursa; sırasıyla 137 yıl, 32 yıl, 214 yıl, 129 yıl, 128 yıl, 110 yıl, 490 yıl ve 181 yıllık süreler geçtiği anlaşılacaktır. Doğu Anadolu Fay Sistemi ülkemizin aktif tektonik kuşaklarından biridir ve büyük can ve mal kaybına yol açabilecek depremler üretebilecek potansiyele sahiptir. Dolayısıyla son depremin bilimsel anlamda dikkatle izlenmesinde yarar bulunmaktadır.

Zemin özellikleri araştırılmadan verilen yerseçimi kararları, kentsel alanlarda inşa edilen yapılarda mühendislik hizmetlerin gözardı edilmesi ve kırsal alanda kerpiç, yığma taş yapı karakterinin ağırlıklı olması, mevcut yerleşim alanları için deprem riskini arttıran faktörlerdir.

Sivrice'deki depremin 10 civarındaki yurttaşın yaralanması; başta Kürk Köyü olmak üzere bazı köylerde konut hasarlarıyla atlatılması sevindirici bir durumdur. Ancak her zaman bu kadar şanslı olamayabiliriz.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

İstanbul Bahçelievlerde 4 çocuğun ölümüne yol açan su baskını; bir hafta önce Gökova'da yaşanan deprem aktivitesi; bugün Elazığ – Sivrice Depremi yetkililer ve halkımız açısından doğanın bir uyarısı olarak kabul edilmeli; başta deprem olmak üzere jeolojik tehlikelere karşı yerleşimleri koruyucu önlemlerin ivedilikle alınması gereklidir.

Coğrafyasının yaklaşık %93'ü aktif deprem kuşağı üzerinde bulunan, nüfusunun yaklaşık % 98'i deprem riski olan yerleşim birimlerinde yaşayan, jeolojik-jeoteknik etüt verilerine dayanmadan belirlenen yer seçimi, arazi kullanım planlaması kararları ve güvensiz yapılaşma sonucu yüksek derecede riskli çevresel ortamlara sahip bir ülkede

AFET UNUTULDUĞU AN GELİR.

Doğa olayının afete dönüşmemesi elimizdedir. Başta İmar ve Afet yasaları olmak üzere mevzuatımız yeni baştan düzenlenmeli, yerleşimleri afetlere karşı güvenli kılacak kurumsal, teknik ve yasal mekanizmalar oluşturulmalıdır. 1999 Depremlerinden edindiğimiz acı tecrübeler, her an yeni bir ağır faturayı ödemek zorunda kalabileceğimizi göstermiştir. Jeoloji Mühendisleri Odası olarak önerilerimizi bir kez daha kamuoyu ile paylaşıyoruz;

-Yanlış arazi kullanım kararları; düşük standartlarda yapılaşma, bilimsel gerçeklerin rant kaygılarına yenik düşmesi ülkemizdeki kentsel ve kırsal yerleşimleri büyük risk çevrelerine dönüştürmüştür.

-Doğal afet olaylarının her yıl ortalama GSMH'nin %3'ü oranında doğrudan zarara (dolaylı afet zararları gözönüne alındığında bu oranın %7'lere kadar ulaşabildiği bilinmektedir.) yol açtığı ülkemizde yara sarmaya dayalı ulusal afet sistemimiz, zarar azaltma odaklı olarak yeniden oluşturulmalıdır.

-Afet yönetim sistemindeki kurumsal yapılanma parçalı ve çok başlı durumdan kurtarılarak, hem merkezi hem de yerel düzeyde bir bütünlüğe kavuşturulmalıdır.

-Doğal afetlere karşı çalışmalar Sosyal Devlet anlayışının bir parçası olarak kamusal görevler arasında kalmalı, Kamu Yönetimi Temel Kanunu ile yerelleştirilmesine ve ticarileştirilmesine izin verilmemelidir.

- Zarar azaltma stratejisinin önemli bir parçası olan İmar planına esas jeolojik-jeoteknik etütlerin yaptırılması yerel yönetimler için zorunlu olmalıdır. Yerel yönetimlerde Jeoloji Mühendisi istihdamındaki eksiklikler giderilmelidir.

- Toplumda afet kültürünün oluşmasına yönelik olarak İlk ve lise öğretim programlarında jeoloji ve afetlere hazırlık derslerine yer verilmelidir.

Saygılarımızla... 12.08.2004

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

BASINA VE KAMUOYUNA

17 AĞUSTOS 1999 DEPREMİNİN 5. YIL DEĞERLENDİRMESİ

17 Ağustos 1999 Kocaeli Depremi üzerinden 5 yıl geçti. 40.000 insanımızın yaşamını yitirmesine, 400.000 konutun kullanılamaz hale gelmesine neden olan bu depremin toplam 25 milyar ABD Doları civarında zarar yol açtığı tahmin edilmektedir.

%93'ü aktif deprem kuşağı üzerinde bulunan ve nüfusunun yaklaşık % 98'i deprem riski altında olan ülkemizde, uyarılar dikkate alınmadığı için doğa olayları hala afete dönüşmeye devam ediyor. Depremlerde on binlerce insanımızı yitiriyor, önemli maddi kayıplara uğruyoruz.

1992 Erzincan depreminden buyana özellikle kentsel alanlarda karşılaştığımız yüksek bilançolu afet zararları, kamu bütçelerinde önemli miktarda kaynak gereksinimini de beraberinde getirmiştir.

1999 Depremleri sonrasında dönemin siyasi iktidarı afet hizmetlerini yürütebilmek için Dünya Bankası ile bir kredi anlaşması yapmış, kaynak yaratmak için ek vergiler uygulamıştır.

Jeolojik, morfolojik ve meteorolojik özellikleriyle doğal afet olaylarının çok sık yaşandığı bir ülkemiz. Türü ne olursa olsun doğal afet olayları her yıl ortalama **GSMH'nin % 3'ü** oranında **doğrudan zarara** neden olmaktadır.

Dolaylı zararlar (üretim kaybı, çevresel etkiler vb) göz önüne alındığında ise zarar toplamının **GSMH'nin % 5-7'sine** yükseldiği tahmin edilmektedir.

Üzerinde yaşadığımız coğrafyanın deprem başta olmak üzere taşıdığı jeolojik riskler ve yaratacağı zararlar ortada iken, çözüme yönelik adımlar hala atılmıyor.

Kocaeli ve Düzce Depremlerinden 3 yıl önce İstanbul'da ev sahipliğini yaptığımız **Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Konferansı (Habitat II) Deklarasyonuna** atılan imza ile "afetler karşısında giderek artan korumasızlığa " karşı " herkes için yeterli konut temin etme ve insan

yerleşmelerini daha güvenli, daha sağlıklı ve yaşanabilir " kılmayı," gerekli planlama mekanizmaları ve kaynakları sağlayarak doğal afetlerin ve diğer acil durumların insan yerleşimleri üzerindeki etkilerini hafifletmek, afetten etkilenen yerleşimleri gelecekteki afetlerle ilgili riskleri azaltmak" için Devlet olarak uğraş verilmesi **ulusal ve dünya kamuoyuna taahhüt edilmişti**. Ancak bu taahhütler de , tıpkı Birleşmiş Milletler tarafından 1990-2000 yılları arasındaki dönem için ilan edilen " **Doğal Afet Zararlarının Azaltılması İçin Uluslararası On Yıl**" kapsamında ülkemizde başlatılan çalışmalar sonucunda hazırlanan " **Türkiye Milli Planı (1990-2000)**" önerilerinin tasarruf tedbirlerine takılması sonucu askıya alınması gibi kağıt üzerinde kaldılar, kısa zamanda bir bir unutuldu.

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

Afet zararlarının azaltılması ve güvenli yerleşmeler için ilk adımın planlama ve planlamaya yön veren çalışmalar olduğu bilinmektedir. Yerleşimde planlamaya ekonomik ve sosyal veriler kadar yön veren bir diğer girdi de **doğal çevredir**.

Başta jeolojik tehlikeler olmak üzere doğal afetlerin, hazırlanacak planlarda **tehlike ve risk faktörü olarak gözetilmesi kaçınılmaz bilimsel bir gerçekliktir**.

Doğa uyardıya devam ediyor...

Son üç aylık dönemde meydana gelen, ERZURUM-AŞKALE, AGRI-DOĞUBEYAZIT, MUĞLA- GÖKOVA KÖRFEZİ, KIRŞEHİR-AKPINAR, ELAZIĞ-SİVRİCE depremleri bile, ülke coğrafyasının büyük bir kesiminin her an yıkıcı bir deprem tehlikesiyle karşı karşıya kalabileceğini açıkça göstermektedir. Yerleşim alanlarını tehdit eden sadece depremler olmadığını; heyelanlar, su baskınları, çığ düşmesi vb TEHLİKELERİ de göz önüne aldığımızda risk tablosunun vahameti daha da artmaktadır.

Gördüklerimizin, madalyonun bir yüzündeki acı gerçeklikler olduğunu biliyoruz. Diğer yüzünde ise; bilinçsizce verilmiş yer seçimi ve yapılaşma kararları, yetersiz altyapı, düşük standartlarda yapı üretimi, kaçak yapılaşma, ranta dayalı hızlı ve düşük nitelikli kentleşme, bilimsel normların rant kaygılarına yenik düşmesi vb faktörler varlığını sürdürerek sağlıksız kentleşmeleri ortaya çıkarmaktadır. **Sonuçta yılların olumsuz birikimi, kentsel alanlarımızın her birini afet tehlikeleri karşısında riskli yaşam çevrelerine dönüştürmüştür.**

En büyük risk çevresi olduğu bilinen İstanbul ilini etkileyecek bir depreme yönelik olarak hazırlanan senaryolarda, on binlerce insanımızın kaybedileceği, 70.000 binanın ağır hasar göreceği, bu binalardan 30.000'nin yassı kadayıf gibi kat kat ve üst üste yığılacağı öngörülmüyor. 50-60 milyar ABD doları civarında bir ekonomik kayıp bekleniyor.

17 Ağustos 1999 Depreminde buyana geçen 5 yılda yaşananlar ve yapılan tüm uyarılar göz ardı edilmiştir. Siyasi iktidarların ve yerel yönetimlerin en acil görevleri arasındaki afet zararlarının azaltılmasına yönelik kararlar ancak son sıralarda ve eksikli yer alabilmiştir.

Afet yönetiminde eşgüdümün ve etkinliğin sağlanması için çok sayıda yasa ve yönetmeliğin elden geçirilmesi, çağdaş bir afet yönetim sisteminin oluşturulması için zarar azaltma stratejilerinin hem merkezi hem de yerel düzeyde bir bütünlüğe kavuşturulması gerekirken; imar ve afet hizmetlerinin ticarileştirilmesine, afet ve imar gibi ekonomik, teknik, sosyal, psikolojik boyutların iç içe geçtiği bir olgunun **Dünya Bankası'nca** şekil ve içerik açısından denetlenen, sigorta şirketlerinin ve özel işletmelerin kontrolünde bir piyasa alanı haline getirilmesine yönelik düzenlemelere öncelik verilmiştir.

17.08.1999 Kocaeli Depreminde bugüne kadar geçen 5 yıllık sürede ülkemizdeki afet hizmetlerinde geline noktaı hatırlamakta yarar var :

-7269 sayılı Afetler yasasına dayalı olarak ülkemizde yürütülen hizmetlerde egemen yön, afet olduktan sonra, arama-kurtarma, acil yardım, geçici iskan, yeni yerleşim yeri seçimi ve

20. Dönem Çalışma Raporu 2004 – 2006

kalıcı konut inşa faaliyetlerine yönelik işlemlerin planlanmasıdır. **“Yara Sarma” ülkemizdeki temel afet stratejisi olarak hala yürürlüktedir.**

- Ülkemizdeki gibi yara sarmadan sonra temel olan zarar azaltıcı çalışmalara geçilememesi nedeniyle mevcut yerleşim birimleri için afet olayının yıkıcı etkisi, tekrar tekrar yaşanmaktadır. Örneğin Doğu Karadeniz için 1990, 1998, 2001, 2002, Batı Karadeniz için 1985, 1991, 1998 su baskını ve heyelan olayları; Erzincan 1939, 1992 depremleri, Bingöl 1971, 2003 depremleri vb.

- Deprem ertesinde ulusal ve uluslararası dayanışma ve paylaşmanın en güzel örneği sergilenerek toplanan bağışlar ve yardımlar ile Hükümet’ce çıkarılan ek vergilerle elde edilen milyarlarca doların oluşturduğu kaynaklara ait sağlıklı bir bilgi kamuoyuna açıklanmamıştır. Ek vergilerin bir kısmı kalıcılaştırılarak bütçe açıklarını kapatmak için kullanılmaya başlanmış, ne yazık ki esas çözüm üretiminde kullanılamamıştır.

- TMMOB ve bağlı odaların tüm uyarılarına rağmen 4708 Sayılı Yapı Denetim Kanunuyla temel bir kamu hizmeti olan denetim konusu özelleştirilerek piyasanın kar hirsına terkedilmiştir.

- Yerel yönetimler, başta deprem olmak üzere afet tehlikeleri ve riskleri konusunda duyarlılıklarını sürdürmektedir. Depremi hemen ertesinde bazı belediyelerce başlatılan sağlıklı yapılaşmanın ilk ve önemli bir adımı olan imar planına esas jeolojik ve jeoteknik etütlerin yapılması konusu yaygınlaşmamıştır.

Bugün çok sayıda belediyenin elinde afet tehlikeleri ve zemin özellikleri ile ilgili veriler bulunmamaktadır.

- Ulusal afet yönetim sistemindeki en temel konulardan birinin de parçalı yapının yarattığı sorunlar olduğu bilinmektedir. 7269 sayılı yasaya dayalı afet mevzuatımızda afetlerden sorumlu kuruluş Afet İşleri Genel Müdürlüğü görülse de Kızılay, Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Kriz Yönetim Merkezi, Proje Uygulama Birimi-PUB, Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşmayı ve Dayanışmayı Teşvik Fonu gibi çok sayıda kurumun afet olaylarına müdahil olduğu görülmektedir. Bu şekilde ortaya çıkan parçalı yapıda, kaçınılmaz olarak ciddi koordinasyon sorunları yaşanmakta, çözüm üretme mümkün olmamaktadır.

-Dünya Bankasınca deprem sonrası zararları karşılamak üzere ticari bir mantıkla dayatılan “Zorunlu Deprem Sigortası“ halen sürdürülmektedir. Halka inandırıcı çözüm olarak gelmeyen sigortalanma oranı yüzde 15’ler dolayında kalmıştır.

Daha güvenli, daha sağlıklı bir çevrede yaşamak her yurttaş için temel bir insan hakkıdır.

Bu hakkın korunması, geliştirilmesi ve uygulamaya konulması, başta anayasa olmak üzere yasal düzenlemelerin, siyasi iktidarların uygulayacağı politikaların ve kurumsal düzenlemelerin temel amacı ve zemini olmak zorundadır. Bu zeminden kayıldığı oranda yurttaşların ve yaşam alanlarının afete karşı güvenliği sağlanamayacaktır.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak, yetkililere bir kez daha sesleniyoruz;

Doğa olaylarının doğal afete dönüşmesi kaderimiz değildir.

- Afetlere karşı tam güvenli yerleşimler için ulusal afet sistemimiz, (1) zarar azaltma, (2) önceden hazırlık, (3) olaya müdahale, (4) iyileştirme ve (5) yeniden inşa olmak üzere beş ana aşamayı da kapsayacak şekilde yeniden oluşturulmalıdır.

- Her tür ve ölçekteki yerleşim planlama kararlarının Afet Tehlike Haritaları, mikro bölgeleme, plana esas jeolojik ve jeoteknik etüt raporları gibi temel verilere dayandırılmasını, afet tehlike ve risk verilerinin yönlendirici kabul edilmesini sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.

- Doğal afetlere yönelik çalışmalar, Sosyal Devlet anlayışının bir parçası olarak Kamu görevleri arasında kalmalıdır. Dünya Bankasının dayatmaları ile bu konularda çalışma yapan kurumların küçültülmesi, Yerel Yönetimler Yasa Tasarıları ile bu hizmetlerin yerleştirilmesi ve piyasa koşullarının inisiyatifine bırakılmasından vazgeçilmelidir.

- Mevcut yerleşim alanlarındaki karşılaşılan afet zararlarını azaltmak için; yapı stoğu, yanlış arazi kullanım kararları vb risk faktörlerinin giderilmesine karşı, **Kentsel Dönüşüm Yasası**, bilim çevrelerinin ve Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği'nin katkılarıyla ivedilikle çıkarılmalıdır.

-Güvenli yapılaşmayı kamusal bir hizmet olmaktan çıkartıp, ticari bir meta haline getiren, uygulamada hiçbir işlevi bulunmayan, **Yapı Denetim Yasası** yürürlükten kaldırılmalıdır. Yerine merkezi idare, yerel yönetimler ve meslek odalarının eşgüdümlü, ortak kamusal denetimini esas alan bir yasa düzenlenmelidir.

-Sadece deprem sonrası oluşan zararları karşılamak üzere ve yeni bir vergi anlayışıyla hazırlanan, bilimsel temele dayanmayan bir bölgelendirmeyi esas alan, "**zorunlu deprem sigortası**" uygulaması yürürlükten kaldırılmalıdır.

-1999 Depremlerinin etkili olduğu alanlarda başlatılan imar planına esas Jeolojik-Jeoteknik etüt çalışmaları ülkemizin her yeri için zorunlu kılınmalı ve I ve II. Derece deprem bölgesindeki belediyeler plan revizyonlarına ivedilikle başlamalıdır.

-7269 Sayılı Afetler Yasası, 3194 sayılı İmar Yasası başta olmak üzere yerleşimleri doğal afetlere karşı güvenli kılacak çalışmalara altlık oluşturan yasaların değiştirilmesi için başlatılan ve 4 yıldır Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın tozlu raflarında unutulmuş çalışmalara hız verilmelidir. Bu yasalar, akıl, bilim, mühendislik normlarını temel olmak üzere ve meslek odalarının görüşleri alınarak yeniden düzenlenmelidir.

- Kentleşme politikaları, vurguncuya değil, ülkenin bilim ve teknik adamlarına bırakılmalıdır.